NAMNA YA KUJITIBU UCHAWI NA KIJICHO KIISLAMU

الرُّقْيَةُ الشَّرْعِيَّةُ مِنَ السِّحْرِ وَالْعَيْنِ

<u>Mwandishi;</u> NUUHU UTHMAN (ABU NAJIIBAH) Tel. 0704 966 357/0778 512 841

Email: nuhuabunajibu@gmail.com

JEDIWALI LA YALIYOMO

J	TANGULIZI	4
	MADHUMUNI YA KUANDIKA KITABU HIKI	6
	MWANZO WA KUJITIBU UCHAWI KATIKA UISLAMU	7
	ISHARA (SYMPTOMS) ZINAZOONYESHA KWAMBA UMESIBIWA NA MAJINI	9
	ISHAARA KATIKA NDOTO ZINAZOONYESHA KWAMBA UMESHIKIWA NA MAJINI	10
	ISHAARA ZINAZOONYESHA KWAMBA UMESHIKIWA NA MAJINI UKIWA BADO MACHO	11
	FAIDA UNAYOPATA KWA KUJUA ISHARA HIZO	12
	JINSI GANI MAJINI WANAMSHIKA MTU?	12
	SIFA ZA MSOMAJI RUQ'YA	13
	YANAYOKUPASA KUTEKELEZA KABLA HUJAANZA KUTIBU	14
	DALILI ZINAZOONYESHA KWAMBA JINI AMEMPANDA MGONJWA KICHWANI	.17
	MASWALI YAKUMWULIZA JINI AKIANZA KUZUNGUMZA	18
	FAIDA YA KUULIZA MASWALI HAYO	.18
	JINSI MWISLAAMU ANAVYOJIHIFADHI BAADA YA KUSOMEWA <i>DUA</i>	.20
	JINSI ZA KUMSOMEA MGONJWA RUQ'YA	23
	VIPI UTAMSOMEA MWISLAMU ALIYESIBIWA NA MAJINI?	
	KUMSOMEA MGONJWA KIPANDE CHOCHOTE KATIKA OURAN	

KUTUMIA AYA ZINAZOZUNGUMZIA 'UTULIVU' KATIKA	2.4
KISOMO CYA RUQ'YA	34
DUA UNAZOMSOMEA MGONJWA ALIYE SHIKWA NA	2.0
MAJINI	36
DUA YA KUSOMEWA MAJINI WAKALI	40
TENDE NI DAWA DHIDI YA MAJINI	43
ASALI NI DAWA DHIDI YA MAJINI	44
MAJI YA <i>'ZAMZAM'</i> NAYO NI DAWA DHIDI YA MAJINI	45
HABBAT- SAUDA NI DAWA DHIDI YA MAJINI	46
MAFUTA YA ZAITUNI NI DAWA YA MAJINI	47
MKUNAZI (SID'RI) NI DAWA YA MAJINI	48
USAFI UNAFUKUZA MAJINI	49
KUJIKINGA KIJICHO	49
KUOGA MAJI YA MTU ALIYEKUPIGA KIJICHO NI DAWA .	51
DUA UNAZOSOMA KUJIKINGA KUTOKANA KIJICHO	52
DUA ZINAZOHUSU KUJITIBU UGONJWA WOWOTE	56
KWA NINI ALLAH WAKATI MWINGINE HAAJIBU DUA ZA	A
WAJA WAKE?	56
HITIMISHO	59
KUHUSU MMWANDISHI	60
ALIHUDHURIA SHULE ZIFUATAZO:	60

UTANGULIZI

إِنَّ الْحَمْدَ للهِ خَمْدُهُ وَنَسْتَعِيْنُهُ وَنَسْتَعْفِرُهُ، وَنَعُوْدُ بِاللهِ مِنْ شُرُوْرِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّعَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ الله فَلاَ مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلاَ هَادِيَ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلاَ هَادِيَ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلاَ هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلهَ إِلاَّ الله، وَحْدَهُ لاَ شَرِيْكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ.

"Kwa hakika, sifa zote njema zinamstahiki Mwenyezi Mungu. Tunamhimidi na tunamwomba msaada tunamwomba atusamehe.Tunajikinga kwa Allah kutokana na ubaya wa nyoyo zetu na ubaya wa matendo yetu. Ye yote Allah amemwongoza, hakuna anayeweza ambaye kumpoteza, ambaye amemwacha kupotea hakuna na anayeweza kumwongoza. Nashuhudia (kwa roho yangu na kwa ulimi wangu) ya kwamba, hakuna kinachopawsa kuabudiwa kwa haki isipokwa Allah pekee yake, hana mshirika. Nahakikisha kwamba Muhammad (swalla Llahu alaihi wasallama) ni mja na Mtume wake".

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾ . (سورة آلُ عمران: ١٠٢.

"Enyi mlioamini! Mcheni Mwenyezi Mungu kama ipasavyo kumcha; wala msife isipokua mmekwishakuwa Waislam kamili'. (Surat A'al Im'ran: Aya 102).

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي حَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَحَلَقَ مِنْهَا وَوْجَهَا وَبَثَ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْجَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾. سورة النساء: ١

"Enyi watu! Mwogopeni Mola wenu ambaye amekuumbeeni katika nafsi (asli) ile ile, na akaeneza wanaume wengi na wanawake kutoka katika wawili hao, mcheni Mwenyezi Mungu ambaye kwaye mnaombana, na (mwatazame) jamaa, hakika Mwenyezi Mungu ni Mlinzi juu yenu (anayaona kila mnayofanya)". (Surat An Nisaa: Aya 1).

﴿ يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا. يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ سورة الأحزاب: ٧٠-٧١

"Enyi mlioamini! Mwogopeni Mwenyezi Mungu na semeni ya haki. Atakutengenezeeni vizuri vitendo vyenu, na atakusameheni madhambi yenu; na anayemtii Mwenyezi Mungu na mtume wake, bila shaka amefanikiwa mafanikio makubwa". (Surat Al- Ah'zaab: Aya 70-71).

Baada ya hayo:

أُمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ حَيْرَ الْحَدِيْثِ كِتَابُ اللهِ، وَحَيْرَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَشَرَّ الأُمُوْرِ مُحْدَثَاتُهَا، وَكُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلاَلَةٍ فِي النَّارِ. ضَلاَلَةٌ، وَكُلَّ ضَلاَلَةٍ فِي النَّارِ.

"Maneno yanayozidi kwa ukweli, ni kitabu cha Allah. Uongozi Unaozidi kwa uzuri, ni uongozi wa Muhammad (swalla Llaahu alaihi wasallama), vitu ambavyo vinazidi kwa ubaya, ni vya kubuni (katika dini), kila kinacho buniwa ni uzushi, na kila uzushi ni upotevu, na kila upotevu ni wa motoni".

(Ndugu msomaji, maneno hayo ambayo nimetafsiri kwa Kiswahili, tena nikaya fanya kuwa utangulizi wa kitabu hiki, ndiyo maneno ambayo Mtume Muhammad (swalla Llaahu alaihi wasallama) aliyokuwa akitanguliza akiwa anaanza kukhutubu, walakini hayatumiki katika ufungishaji wa ndoa peke yake).

MADHUMUNI YA KUANDIKA KITABU HIKI

Katika kitabu changu nilichoandika kuhusu 'Majini na Mizimu Katika Uislamu', nilionyesha kuwepo kwa viumbe hao, tena ni-kaandika sababu zaidi ya sitini (60), zote zikiwa zinahusu viumbe hao.

Kitabu hiki kinahusu kujitibu uchawi katika Uislamu. Pia, kinahusu kutibu kijicho na magonjwa ya namna nyingine. Nilipokua naandika kuhusu majini, niliona kuwa ni muhimu sana kuonyesha yale Muislaam anayopasa kujua kabla hajatibu uchawi, baada ya kushambuliwa na viumbe hao ambao hawapendi kujidhihirisha wazi mbele ya watu.

Kama ilivyo katika vitabu vyangu vyote nilivyovitunga, na hiki nimekiandika katika misingi miwili; Qur'an takatifu,na Hadith sahihi za Mtume Muhammad (swalla Llahu alaihi wasallama). Pamoja na haya, katika kuzidisha ushahidi, nimeshuhudisha maneno ya wajuzi katika Uislamua mbayo nimeona kwamba yanambatana na asili mbili hizo.

Ilikua huruma nyingi kutoka kwa Allah alietukuka, alipotuonyesha na kutufundisha jinsi ya kutibu uchawi, husuda na kijicho. Kwa kuwa majini ni mfano wa hewa, tusingeweza kupigana nao kwa kutumia fimbo pamoja na makofi, isipokuwa Allah ametufundisha maneno ya kutusaidia.

Maneno hayo, ndio kila Muislamu anapaswa kuzingatia; sio kwenda kwa waganga wa kienyeji, wapigaji ramli ama kuombewa na mtu asiyekuwa Muislamu.

MWANZO WA KUJITIBU UCHAWI KATIKA UISLAMU

Kutoka zamani, Manabii wa Mwenyezi Mungu walikuwa wanawatibu waja wa Allah wenye kusibiwa na majini kwa njia za Kisheria. Hata Wafuasi wao walifanya kazi hiyo wakishikamana na mafundisho ya Manabii wao.

Hapa Uganda, tiba ya uchawi ilianza kwa **kutumia waganga** wa jadi. Tiba hii, ilikuwepo katika kila sehemu, na miongoni mwa tamaduni ni za hapa Uganda. Waganga wa kienyeji walikua wakipiganisha majini katika madhehebu ya waganga wa jadi, bila kumhusisha Mwenyezi Mungu.

Aina nyingine ya pili, ilikua ya **kupiga ramli.** Aina hiyo ilikuwa haina tofauti na ya kwanza ya kuganguliwa, kwa sababu yenyewe ilikuwa ya kupinganisha majini, wale wanaozidi wenzawo nguvu ndio waliokuwa washindi. Wenye kufanya haya, walijifanya Waislamu kwa kutumia kitabu cha Quran. Hii, iliwapelekea watu wengi kufikiria kuwa Quran ni kitabu cha wachawi, *wal iyaadhu bi-Llaahi*.

Aina nyingine ya kujitibu uchawi ilikua katika makanisa ya wanaoyita waokovu (born-again Christians). Katika kitabu changu 'Vinavyompasa Muislamu kujua kabla hajasomewa Ruq'ya' tuliona Fat'wa ya wajuzi kutoka Saudia inayokataza Waislamu kuombewa makanisani. Katika dini ya Uislamu, Allah peke yake ndiye anastahili kuabudiwa na kuombwa akuponye ugonjwa wa uchawi na kuondolewa misiba na shida. Mwenyezi Mungu (Allah) indiye anastahili kuabudiwa, siyo kwenda kwa mtu mwingine asiekuwa Muislamu ambaye haamini Mungu Mmoja akuombee.

Katika mwaka 1990 hapa Uganda, Mashekhe wetu walianza kufundisha Waislamu aina ya matibabu mazuri kuhusu uchawi katika Quran na Hadith za Mtume Muhammad (swalla Llahu alaihi wasallama). Walionyesha Waislamu ubaya wa kujitibu kwa kupiganisha majini, kupiga ramli na kuombewa na mtu ambaye sio Muislamu. Mmoja wapo ni marehemu SHEIKH ABDUL KARIM ABDU NUUR SENTAMU katika Masheikhe wetu hao.

Namuomba Allah Mwenye rehema nyingi amlipe thawabu kubwa, na amlipe kila ye yote alioshiriki katika mambo haya, kwa sababu na mimi singeweza kutunga kitabu kama hiki bila ya usaidizi wao.

Mafundisho hayo, yalienea sana katika nyoyo za Waislamu, na walishuhudia kwa macho yao jinsi ya kujitibu kwa Quran pamoja na Dua za Mtume Muhammad (swalla Llaahu alaihi wasallama), na Allah akawajibu kwa njia za ajabu.

Namwomba Mwenyezi Mungu anisamehe yale ambayo naweza kuteleza kama binadamu katika kitabu hiki, tena namwomba akifanye kuwa cha maana sana kwa hao wanaokisoma pamoja ha Dua ambazo nimeweka katika kitabu hiki, na zingine ambazo sikuandika.

ISHARA (SYMPTOMS) ZINAZOONYESHA KWAMBA UMESIBIWA NA MAJINI

Katika kitabu chake 'Al-Wiqaayah, ukraasa 67-69', Mheshimiwa Shk. Abdu Salaam Waheed Baali kutoka Misiri, mwenye ujuzi katika viumbe wa kijini, alipokuwa anaonyesha ishara hizo, alisema hivi kwa ufupi:

"Ugonjwa wa kushambuliwa na majini, hufanana na ugonjwa wa kawaida unaoathiri mwili. Kuna ishara zinazo kuwa tafauti na ishara za ugonjwa huo wa kawaida. Pamoja na hayo, ugonjwa huo kuna kipindi unapoteza ishara kufanana na ugonjwa mwingine unaoathiri mwili. Kwa mfano. siku moja kuna mwanamke mgonjwa alikuja kwangu nikamwuliza kinachomwuma. Kwa kunijibu aliniambia eti anaumwa miguu. Nikamwambia kwamba kupata uhakika, nafaa nikusomee Quran. Nilipomsomea, jinni alimpanda kichwani akasema kwamba alikuwa amemkalia miguuni. Nikamwaamuru kwamba amtoke kwa kumcha Mwenyezi Mungu, akamtoka. Mwana mke huyo akatembea bila kusikia maumivu yoyote. Allah ndiye mwenye mazuri yeye pekee".

ISHAARA KATIKA NDOTO ZINAZOONYESHA KWAMBA UMESHIKIWA NA MAJINI

Kujua ishaara hizo ni muhimu sana kwa upande wa tabibu (msomaji Ruq'ya), na Ishara hizo niza aina mbili:

- 1. Kuna zinazoonekana katika ndoto, na
- 2. Kuna zinazoonekana ukiwa macho.

Moja ya ishara zinazoonyesha kwamba umeshikwa na majini katika ndoto, *Shk. Abdu Salaam* alizungumzia ishaara kumi na mbili, na ndizo hizi hapa chini:

- **1.** Mtu kushindwa kupata usingizi muda mrefu bila sababu inayoeleweka.
- 2. Kushtukashtuka katika usingizi kupita kiasi.
- **3.** Kuona kitu kinachokutisha ukataka kupiga kelele (nduru) lakini sauti ikashindwa kutoka.
- 4. Ndoto za maajabu (nightmares).
- 5. Kuona wanyama katika ndoto kama paka, mbwa, farasi, nyoka, simba, mbwa-mwitu au panya na kadhalika.
- **6.** Kutafuna meno ukiwa omelala.
- 7. Kuamuka ukatembea ukiwa kwenye usingizi bila kujifahamu (*sleep walking*).
- 8. Kuota unaanguka kutoka sehemu ya juu sana.
- **9.** Kuona katika ndoto kwamba uko kwenye kaburi.
- 10. Kucheka, kulia au kupiga kelele katika usingizi.
- **11.** Kuona watu ambao sio wa kawaida, kama mtu mrefu sana, mfupi sana au mweusi sana.
- **12.** Kuona vitu halafu vikapotea. (Soma kitabu chake 'Al-Wiqaayah'.

Hizo ndizo ishaara za kwanza kuonekana Allah akiwa ana kuonyesha kwamba upo kwa hali ya hatari ya majini yanayokushambulia. Hayo unayokuwa unaona katika ndoto, unafaa uelewe kwamba, ni majini wanaokusumbua. Maana yake, majini wakikuonyesha vitu hivyo, wanakuwa wanakutia hofu moyoni mwako kusudi waweze kukushika na kukukabili. Majini wanaharakisha sana kumdhuru mtu anapokuwa mwenye hofu nyingi sana.

ISHAARA ZINAZOONYESHA KWAMBA UMESHIKIWA NA MAJINI UKIWA BADO MACHO

Shk. Abdu-Ssalaam Waheed Baali alipomaliza kuleta ishara zinazoonekana kwa mtu akiwa amelala, aliongeza akaonyesha ishaara zinazoonekana kwa mtu akiwa bado macho kama zilivyo hapa chini:

- **1.** Kuumwa kichwa kila mara pasipo na ugonjwa wa macho, shingo au tumboni.
- **2.** Kuchukia mambo ya dini, kama kuswali ama kumkumbuka Mwenyezi Mungu (*dhikri*).
- 3. Kuwa mahali lakini ukawa kama haupo.
- **4.** Uvivu mwingi mwilini pamoja na uchovu kupita kiasi.
- **5.** Mishipa ya miguu kufangazi.
- **6.** Maumivu katika viungo vya mwili yalioshinda madaktari kuyatibu.

Hizo ndizo ishara zinazoonekana ukiwa macho. Unapokuwa katika hali hii, unapasa kufanya wanayofanya watu wenye kushambuliwa na majini kama tutakavyoona hapo mbeleni.

FAIDA UNAYOPATA KWA KUJUA ISHARA HIZO

Watu wengi wanashambuliwa na majini, lakini kwa kutoelewa ishara hizo, majini yanaendelea kuwadhuru na wakati mwengine wanapoteza maisha yao. Wengine kutoelewa ishara hizo, wanaendelea kufikiria kuwa ni ugonjwa wa muhemuko 'stress' au ugonjwa wa mwilini. Ukielewa ishaara hizo, unafanikiwa sana.

Kwa kufikiria kuwa ni ugonjwa wa muhemuko 'stress', baadhi ya watu wanawakimbilia waganga wa jadi ambao hawawezi kuwasaidia. Wakati mwingine, wanakimbilia kwa madaktari wanaotibu ugonjwa wa mwili, na huko hawawezi kupata msaada wowote.

Ugonjwa wa majini (**uchawi**), kwa muda mwingi, hauwezi kutibwa na dawa ambayo inatibu ugonjwa wa mwili, kwa sababu hiyo, mtu kama ameelewa ishaara hizo anakuwa amejua sehemu anayofaa kwenda, asifanane na mtu ambaye amechukua mgonjwa wake kwa **makanika** wa gari.

Mwana mke huyo tulietaja kisa chake hapo juu, angelijua kwamba ni majini waliomshambulia, asingepoteza muda akienda kwa madaktari wa kisasa.

JINSI GANI MAJINI WANAMSHIKA MTU?

Majini yana aina nyingi yanavyomwingia, na hizo aina, ndizo hizi hapa chini:

- 1. Kuna kipindi yanamshika mtu kwenye mwili mzima, kama kutoka kwenye kichwa na hadi miguni.
- **2.** Kuna kipindi yanashika kiungo kimoja, kama mkono, mguu au katika ulimi.

- **3.** Kuna kipindi yanakushika muda mrefu, wakati mwingine siku mzima, au katika maisha yako yote ukawa mwehu (mwenda wazimu).
- **4.** Tena kuna wakati yanakushikwa mda mfupi ambao haufiki hata dakika, kama kubanwa katika ndoto.

SIFA ZA MSOMAJI RUQ'YA

Kutibu mgonjwa kwa kutumia Quran au Dua, ni kazi za kitaalamu zisizofanywa na kila mtu. Anayefanya kazi hiyo, anapaswa awe na sifa zifuatazo, nazo ni:

- 1. Anafaa kuamini kwake na kuelewa kwake Uislamu kuwe kunaambatana na hao waliotangulia kama Maswahaba, na hao waliowafuata.
- 2. Anapasa kuwa ana uhakika kwamba Quran na Dua za Mtume Muhammad (swalla Llahu alahi wasallama) zina dhuru na kufukuza majini washambulizi.
- **3.** Anapaswa kuwa hamshirikishi Allah aliyetukuka na kitu cho chote.
- **4.** Anapaswa kuwa anafahamu hali za majini na vitimbi vyao.
- 5. Anapasa kuwa anajua ujanja wa majini na jinsi yanavyotelezesha watu. Kwa mfano, siku moja Shk. Ibn Taymiyyah (661-728 HJ) kwa kutaka kumtelezesha, jini alimwambia 'namtoka mtu huyu kwa ajili yako', Sheikh akasema 'mtoke kwa ajili yakumtii Allah na Mtume wake'. Angelimwambia kwamba 'mtoke kwa ajili yangu', (Sheikh) angelikua ameteleza tayari.
- **6.** Inakuwa bora kama anayemsomea mgonjwa *Ruq'ya* awe ni mtu aliyeoa. Mtu ambaye ameoa, anakuwa na ulinzi mkali kutoka kwa Mwenyezi Mungu kutokana na kufitinika na wanawake.

- **7.** Anapaswa kuwa anafanya *dhikiri* za kulala, za kuamka, za subuhi na jioni na zingine ambazo hazina wakati mahsusi.
- **8.** Kwa kutibu unapaswa kuwa unamhusisha sana Allah kwa kila jambo na ukahakikisha kwamba ndiye anayeponya; hana kinachomshinda.

YANAYOKUPASA KUTEKELEZA KABLA HUJAANZA KUTIBU

Kabla hujaanza kumsomea mgonjwa *ruq'ya*, kuna vitu vinavyopaswa kwanza kutayarisha vizuri. Vitu hivyo, vinahusika na mahali ambapo unamtibia mgonjwa. Wakati mwingine vinahusiana na mgonjwa ambaye umeenda kumsomea. Navyo ndivyo hivi hapa chini:

- **1.** Kuzitoa picha zote eneo ambalo unamsomea mgonjwa *Ruq'ya* kwa sababu malaika hawaingii sehemu ambayo kuna picha za viumbe ambayyo vyenye nyoyo.
- **2.** Kuhakikisha mgonjwa amezitoa hirizi, matalasimu na vingine kama hivyo akiwa anavyo.
- **3.** Sehemu hiyo isiwe na mtu ambaye anamchukiza Mwenyezi Mungu. Mfano kuwa na mwanaume mwenye kuvaa kitu ambacho hakikubaliwi kisheria, mfano kama dhahabu au kuvaa mikufu ya kike.
- **4.** Kwanza kumfundisha mgonjwa somo ambalo linahusu kumcha Mwenyezi Mungu na kumpwekesha peke yake, kusudi moyo wake wote umwelekee Allah kwa kumtegemea amponye.
- **5.** Sehemu hiyo isiwe na nyimbo, msalaba au kengele ambazo zinalia.

- **6.** Matibabu yako yawe tofauti na ya wale wasiotibu kisheria, kama wale **wanaopiga ramli,** waganga wa jadi ama wale wenye kumshirikisha Allah.
- 7. Mfafanulie mgonjwa kwamba,Qur'an na Dua unazomsomea, sio zinazotibu bali ni Mwenyezi Mungu.
- **8.** Umwonyeshe mgonjwa kwamba wewe unatibu, kisha Allah anaponya.
- **9.** Kwanza unapaswa kutawadha, na kumwambia mgonjwa kupata udhu na hata wale waliopo sehemu hiyo.
- 10. Mgonjwa kama ni mwanamke usimsomee kabla hajajifunika kisheria, asije akaonyesha uchi wake. Akiwa mwana ume, hafai kuvaa suruali fupi, kuonyesha kitovu au kuvaa mavazi yoyote ambayo hayakubaliwi katika Uislamu.
- **11.** Umwombe sana Allah aliyetutuka kwa nguvu zake akusaidie kumtowa jini katika mwili wa mtu huyo. Usitake watu wakuone kama mtu hodari au shujaa!
- 12. Usimtibu mwanamke pasipokuwa na maharimu wake.
- **13.** Usikubali kuwepo watu wasio maharimu wake, labda kama ni hali ya dharura.
- **14.** Usimsomee mgonjwa na niya ya kuwa jini ampande kichwani. Msomee kwa niya ya kumfukuza, kwa sababu mgonjwa huwa kwenye dhiki sana. Mtume Muhammad (swalla Llahu alaihi wasallama) alitahadharisha kutamani kukutana na adui wetu.
- **15.** Allah kama amefanya maajabu jini akaongea, usikubali kila jambo analokwambia, kwa sababu ni waongo sana.
- **16.** Usichukue mda mrefu ukimwuliza mgonjwa hiki na kile, kwa sababu jini atakamtoka , anabaki anaumia sana kicwani.
- 17. Allah akikuwezesha akakimbia, usibaki unajigamba kwamba umemfukuza; sema kwamba Mwenyezi Mungu ndiye amemtoa.

- 18. Akiwa amemtoka, kwanza msujudieAllah, kwa sababu unapaswa kumshukuru Allah kwa uwezo ambao amekujalia kumfukuza adui huyo ambaye haonekani. Ni bora mgonjwa afanye hivyo na wengine wote wanaokuwepo.
- **19.** Usikubali masharti ya jini kwamba ataenda kwa sharti kadha. Mfano kukuomba kumchinjia kuku, kumpa dhahabu n.k ili atoke.
- **20.** Labda kama anakwambia kwamba ataenda lakini mgonjwa huyu awe anaswali,hivyo sio vibaya. Lakini mgonjwa anapasa kuswali kwa ajili ya Mwenyezi Mungu pekee.
- **21.**Kama jini atakutukana au akakwambia kauli yenye kuchukiza uskasirike, jini hutaka sana ukasirike ili apate nafasi ya kukuingia.
- **22.** Akikuogopesha, na wakati mwingine akakwambia kwamba anaenda kumwua mgonjwa wako, au wewe mwenyewe,au mmoja katika watu wako, usiogope kwa sababu Allah alisema katika Quran tukufu:

Maana yake:

- ".....hakika hila za shetani ni dhaifu". Soma (Surat An-Nisaai: Aya 76).
- **23.**Unaweza kumsomea Aya hiyo, ahakikishe kwamba unafahamu udhaifu wake tena kwamba haujaogopa vitisho vyake.
- 24. Mwulize mtibiwa akweleze namna ya watu anaowaota katika ndoto.Hiyo inakusaidia kuelewa vizuri dini ya jini ili uelewe jinsi ya cha kumweleza kama atongea.Kwa mfano, anaweza kukwambia kuwa anaona watu ambao wamevaa kama Waislamu au kama watu wa dini nyingine.Majini katika ndoto, wanapenda sana

kujishabihisha (kujifananisha)na dini ya yule ambaye amewatuma.

25. Mwulize maswali ili yakusaidie kuelewa kama unaomwathiri ni uchawi.

Kwa mfano unaweza kumwuliza hivi:

- **a.** Kuna wanyama ambao unawaona kwa ndoto?
- **b.** Wako wa ngapi?
- c. Unapowaona wanakuwa aina moja?
- **d.** Huwa wanakufukuza au kukuogopesha?
- **e.** Kuna kipindi unaota kama unaanguka kutoka sehemu ya juu?
- **f.** Kuna kipindi unaota ukiwa unatembea katika wafu au sehemu ambapo hakuna watu ?

Maswali kama hayo unamwuliza mugonjwa kusudi uhakikishe kwamba kinacho muuma ni ugonjwa wa kushambuliwa na majini (**uchawi**).

DALILI ZINAZOONYESHA KWAMBA JINI AMEMPANDA MGONJWA KICHWANI

Mtu mwenye kuingiliwa na majini, pindi aamuapo kumwendea tabibu wa kisheria, jini huondoka kichwani mwa mgonjwa, lakini huyu jini maadamu yuko kwenye mwili wa mgonjwa, huwa hawezi kuvumilia maumivu kutokana na kisomo. Hapo ghafla huyu jini hupanda na kwanza kujieleza.

Kuhakikisha kwamba wamempanda mgonjwa kichwani, utaziona baadhi ya dalili hizi hapa chini:

1. Kufumba macho au kuyakodoa kwa sana.

- 2. Kupepesa pepesa macho.
- 3. Mgonjwa kuyashika macho.
- 4. Kutetemeka mwili mzima au kiungo kimoja.
- **5.** Kupiga kelele sana.
- **6.** Kukwambia jina lake, kwa mfano mimi ni *'Darawesh'* au *'Namuzinda'*. Wakati mwingine, majini wanapenda sana kujiita majina ya mizimu ambayo inaogopewa sana na watu.

MASWALI YAKUMWULIZA JINI AKIANZA KUZUNGUMZA

Jini aanzapo kuongea kupitia kinywa cha mtu ambaye unamzingua,inatakiwa umwulize maswali yanayo ambatana na hali hiyo.Sio kumwulizi maswali ambayo hayahusianana shuguli hiyo. Haya chini ndiyo baadhi ya maswali unayouliza:

- **a.** Jina lako ni nani? (Kama bado haja kwambia).
- **b.** Ni ipi dini yako?
- **c.** Kitugani kilichokufanya kuja kumshambulia mtu huyo?
- **d.** Uko peke yako au mko wengi?
- **e.** Kuna ambaye amekutuma?
- **f.** Kuna uchawi ambao umemfanyia mgonjwa?
- **g.** Katika mwili, unakaa sehemu gani, n.k?

Pamoja na hayo, kuna kipindi unasimamisha acha kuuliza majini swali lolote ukawaamuru watoke kwenye mwili wa mgonjwa.

FAIDA YA KUULIZA MASWALI HAYO

Jini iwapo atakuwa mkweli katika kuyajibu maswali, unakuwa umesaidika kama ilivyo hapa chini:

- 1) Akikueleza jina tofauti nalile la mgonjwa, hapo unaelewa amempanda mgonjwa kichwani, kwa sababu mgonjwa anakuwa anajua majina yake.
- 2) Kuelewa dini yake, unakuwa umepata jinsi utakavyomwuliza.

Mfano, jini akikwambia kwamba yeye ni 'Mwuislamu', mwonyeshe kwamba Uislamu unakataza kuhangaisha viumbe wengine. Akikwambia kuwa yeye sio Mwislamu, jaribu kumfahamsha Uislamu.Akisilimu, Allah alietukuka atakulipa thawabu nyingi sana. Lakini akikataa, usimlazimishe, kwa sababu kuwa Mwislamu ni hiyari.

Kwa kujua kilichosababisha kuvamiwa, inakusaidia kwa njia ifuatayo:

- I. Kama jini ametumia fujo kwa kumshambulia mgonjwa, utamwonyesha ubaya wa kitendo hicho ili aweze kumwacha mugonjwa.
- II. Lakini mgonjwa akiwa kama ndiye sababu ya kushambuliwa na majini,inakusaidia kumwelezea kama amemaliza kumtoka, na kuonyesha majini kwamba, walichokifanya kumshambulia mgonjwa huyo siyo vyema.
- III. Kwa kuelewa wingi wao,inakusaidia kwa aina nyingi. Moja wapo ni kuwa, wakiwa wapo wengi mwilinii, na anayeongea ni mmoja, hata kama ameondoka, haimanishi kwamba shida inakuwa imeisha.
- IV. Kwa kufahamu mtu aliyemtuma, kuna kipindi unamweleza waziwazi akafahamu kwamba umemgundua. Akijua umemfahamu, wakati mwingine

mchawi huyo anaamua kuwaamuru wamtoke mgonjwa huyu. (Katika mwaka 2004, kuna mtu alidhaniwa kuwa amewatuma majini kwa Mwislamu wamuuwe, lakini mimi mwenyewe nilipomtumia Shiekhe wetu, marehemu Abdul-Hakim Sekimpi akaamwelezea wazi, Mwislamu hakurudia kupata mashambulizi yoyote).

- V. Kwa kumjua mchawi, akiwa katika nchi ambazo zinahukumu kwa *Sharia* za Uislamu, mchawi huyu anakatwa shingo.
- VI. Kuelewa sehemu ya mwili ambapo wanakaa, inakusaidia kupakamata au kupashika wakati unamsomea Dua, kwa sababu Mtume Muhammad (swallah Llaahu alaihi wasallama) ndivyo alifundisha.

JINSI MWISLAAMU ANAVYOJIHIFADHI BAADA YA KUSOMEWA *DUA*

Wakati mwingine majini wakipanda mtu, kuna sehemu wanapitia. Sehemu hiyo inapaswa kuzibwa baada ya kumsomea mgonjwa Dua.

Mfano: Kama mwizi anaiba sehemu, akiwa amepitia mlangoni ambao haukufungwa, na mkamfukuza akiwa ameiba au hakuiba, haiwi vyema tena kesho kuuwacha mlango huo wazi.

Hali kadhalika, ukimaliza kumsomea mgonjwa *Dua*, mpe 'dawa' hii iliopo hapa chini:

1. Mwusie ajitahidi kusaali Swala za jamaa, kwa sababu shetani anaharakisha kumwingia na kumshawishi mtu asiye swali Swala za jamaa.

- 2. Kutosikiliza mziki popote unapokuwa unachezwa, kwa sababu sehemu ambayo kuna mziki, shetani wanakuwa wengi. Ndio maana waganga wa jadi huita mizimu na majini wao kwa kuimba.
- 3. Kwanza tawadha kabla hujalala iwe mchana au usiku.
- 4. Soma sana *Suurat Al-Baqara* yote nyumbani, kwa sababu shetani hawaiingii katika sehemu inayosomwa Sura hiyo. (Kama hawezi kusoma, ni bora asikilize kupitia mkanda hali ya kuwa anafanya bidii kujua kuisoma).
- **5.** Kusoma Aya mbili za mwisho katika *Surat Al-Baqara* kabla hujalala.
- **6.** Kusoma *Ayat al- Kur'si- 255, Surat Al-Baqara*) kabla hujalala.
- 7. Kusoma Dua za kulala na zakuamuka. (Soma kitabu cha marehemu Shk.Abdul Karim Sentamukilichokusanya baadhi ya Dua hizo).
- 8. Soma Dua za asubuhi na za jioni kila siku. (Soma kitabu cha marehemu Shk. Abbas Ayyub Kirevu).
- 9. Soma dhikiri hi hapa chini kila siku mara mia moja (100) na kuzidi: 'Laa ilaaha illa-Llaahu wa'hdahu laa shariika lahu, lahul mul'ku, wa lahul ham'du, wa huwa alaa kulli shayin Qadiir'.
- 10. Soma sana Quran kila siku na kuisikiliza.
- **11.** Soma sana *Dua* au *dhikiri* ambazo zina muda maaluum, mfano kama za kutoka nyumbani na nyingine ambazo ha zina muda maaluum na sehemu.
- **12.** Kuwa na marafiki wanaomcha Mwenyezi Mungu. Watu wanaomwuogopa Allah sana wanakuwa na Malaika wa kuwalinda . Ukihusiana nao, unakuwa umeepukana na sheitani.
- **13.** Kusoma *'Bismi-Llah'* kila unapokuwa unaenda kufanya kitu kama kunyanyuka, kukaa, kuweka kiti

- chini na vinginevyo. Lakini pakiwa na *dhikiri* maalum kwa kitu ambacho unaenda kukifanya, unasoma kama ilivyo.
- **14.** Kunywa na kuoga maji ya *Ruq'ya* na pia kunyunyiza kila sehemu na pembe ya nyumba. (Ushahidi wa maji ya *Ruq'ya*, soma kitabu changu *'Vinavyompasa Mwislamu kujua kabla hajasomewa Ruq'ya'*.
- **15.** Kunywa maji ya '*zamzam*',na *niya* Allah akuponye kutokana na matatizo ya majini.
- **16.** Kula tende saba (7), sana sana za huko Madina pindi unamkapo asubuhi.
- 17. Kunywa au kutafuna habbat -saudaa.
- 18. Kunywa mafuta ya mti wa 'zaituni'au kujipaka.
- 19. Kunywa na kuoga maji ya mvua.
- **20.** Kuyatwanga majani ya mkunazi (*sidiri*), kisha kuyachanganya na maji na kuyaoga.
- **21.** Kunywa asali safi ya nyuki, na usichanganye na maji ila kwa maelekezo ya tabibu.
- **22.** Kujihifadhi katika usafi wa mwili wako; mavazi yako na mahali unapokaa.

nilizozitaja, humsaidia Sababu hizo mgonjwa sana kutoshambuliwa tena, na hata akishambuliwa majini hawawezi kumdhuru in-sha-Allah. Kila Mwislamu anapaswa kujihifadhi vizuri haujavamiwa hata kama na majini.Ukijikinga kwa namna hii, Allah hukulipa thawabu nyingi, na hapo shetanihupata uzito kuja kukushambulia.

Sababu tisa za mwisho, kuanzia kwa ya kumi na tano (15) hadi kufika kwa ya ishirini na tatu(23), ushahidi utaupata mbeleni katika kitabu hiki *in-sha-Allah*.

JINSI ZA KUMSOMEA MGONJWA RUQ'YA

Jinsi zakumsomea mgonjwa *ruq'ya* ambazo nimezihakikisha ndio hizi hapa chini:

- 1. Kumsomea mgonjwa ukiwa unamnyunyizia maji ya *ruq'ya* sehemu ambayo inamwuma.
- 2. Kumsomea ukiwa unapuliza sehemu ambayo inauma.
- 3. Kumsomea bila kumpuliza.
- **4.** Kutema mate kwenye mchanga, na kumsomea kisha kupaka jipu ambalo linauma.
- **5.** Kusoma ukiwa umeshika sehemu anayoumwa mgonjwa,au wewe mwenyewe panapokuwa panakuuma.
- **6.** Kusoma ukiwa unapanguza sehemu inayomuuma mgonjwa.
- 7. Kusoma ukiwa unamnyunyizia mgonjwa maji ya *Ruq'ya* katika mwili wake wote.
- 8. Kumsomea mgonjwa kwa sikio lake.

Hii ya mwisho siri yake ni kwamba maneno hayo yanaingia vizuri kwa mwili ambao kuna adui.Lakini piya usipomsomea kwenye maskio, tiba inapatikana kwa idhini ya Mwenyezi Mungu.

VIPI UTAMSOMEA MWISLAMU ALIYESIBIWA NA MAJINI?

Kwa kumsomea Mwislamu aliyeshikwa na majini, tumia Quran takatifu au Dua za *Mtume (swall Llaaha alaihi wasallama)* alizo kuwa akizitumia. Kadhalika hamna ubaya kutumia Dua au maneno yako binafsi, lakini kutumia Quran na Dua za Mtume Muhamad *(swalla Llaaha alaihi wasallama)* ndio bora.

Anza kwa kuuweka mkono wako wa kulia juu ya sehemu inayouma au juu ya kichwa cha mgonjwa kisha soma **Sura** au **Aya** za Quran zilizopohapa chini:

1. SURAT L-FAATIHA YOTE, (SURA INAYOANZA KATIKA QURAN TUKUFU)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (١)

﴿ الْحُمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (٢) الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (٣) مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (٤) وَإِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (٥) اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (٦) صِرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (٦) صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِينَ (٧) ﴿ . سورة اللهَاتِينَ (٧) ﴿ . سورة اللهَاتِيةَ

2. SURAT AL-IKH'LAAS YOTE, (SURA YA 113).

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (١) اللَّهُ الصَّمَدُ (٢) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ (٣) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُونُ لَهُ كُونُ لَهُ كُونُ لَهُ كُونًا أَحَدٌ (٤) ﴾ سورة.

3. SURAT AL-FALAQ YOTE , (SURA YA 114) بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ (١) مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (٢) وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ (٣) وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ (٣) وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ (٥) وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ (٥)

4. SURAT AN-NAAS YOTE, (SURA YA 115)

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ (١) مَلِكِ النَّاسِ (٢) إِلَهِ النَّاسِ (٣) مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ (٥) مِنَ الْجِنَّةِ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ (٥) مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ (٦) ﴾ سورة الناس.

5. AYAT AL-KUR'SI YOTE, (AYA YA 255) KATIKA SURAT AL-BAQARA

﴿ اللّهُ لَا إِلَهَ إِلّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا حَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا حَلْفَهُمْ وَلَا يُحُيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَعُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ كُرْسِيّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَعُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُو الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ الْعَلِيمُ الْعَلِيمُ الْعَلِيمُ الْعَلِيمُ الْعَيْقِ فَمَنْ يَكُفُرْ وَ اللّهُ الْعَلَيْ فَمَنْ يَكُفُرْ بِاللّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُتْقَى لَا انْفِصَامَ لَمَا وَاللّهُ اللّهُ عَلِيمٌ (٢٥٦) ﴾ سورة البقرة.

6. AYA MBILI ZA MWISHO KATIKA SURAT AL-BAQARA, (AYA YA 285 – 286)

﴿ آمَنَ الرَّسُولُ عِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا رَبَّنَا وَإِلَيْكَ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تُحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا كَتَسَبَتْ مَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلا تُحَمِّلْنَا مَا

لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ (٢٨٦)...سورة البقرة

Hili ni muhimu kueleweka

Inapaswa kufahamika kwamba, si lazima Sura hizo au Aya kuzifuatanisha hivyo bila kuanza na Dua nyingine. Katika Quran yote, hizo ndizo sehemu nilizoona ushahidi tofauti kutoka kwa Nabii (swalla Llaaha alaihi wasallama). Sura na Aya hizizina umhimu mkubwa.

KUMSOMEA MGONJWA KIPANDE CHOCHOTE KATIKA QURAN

Inakubaliwa kumsomea mgonjwa kipande chote katika Quran. Katika kitabu changu 'Vinavyompasa Mwislamu kujua kabla hajasomewa Ruq'ya, (sehemu ya 1), nilithibitisha hadithi ya Mtume (swalla Llaha alaihi wasallama) inayounga mkonomambo hayo.

Siku moja Mtume Muhammad (swalla-Llahu alaihi wasallama) alirudi kwake akamkuta mwana mke aliyekua anamtibu mke wake Aisha (RA) akamwambia mwanamke huyo kwamba: 'Mtibu kwa Quran'. Siku hiyo, Mtume Muhammad (swalla Llaaha alaihi wasallama) hakumbainisha mwana mke huyo Sura au Aya alizofaa kumsomea. Hii inaonyesha kwamba, Sura yoyote katika Quran ni shifaa (ponyo) in-sha-Allah.

Sababu nyingine ambayo inahakikisha hayo, Allah anasema katika Aya hii chini kwamba, Quran iliteremshwa kama tiba.

﴿ وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا حَسَارًا ﴾. (سورة الإسراء: آية ٨٢).

"Na tunateremsha katika <u>Quran yaliyo ni matibabu</u> na rehema kwa Waumini". Soma (*Sura Bani Israil: Aya 82*).

Katika Aya hiyo, Quran yote Allah aliitaja kama dawa, ikiwa na maana kwamba, sehemu yoyote unayoisoma katika Quran hua ni dawa.Lakini **Sura** ambazo nimetaja hapo nyuma na **Aya**, zina uzito. Mwislamu ambaye ana uzoefu wa kusomea wagonjwa *Ruq'ya*, anaweza kutoa ushahidi kwamba,sehemu hizo katika Quran humtatiza sana jini kuliko sehemu nyingine.

Kwa jinsi nyingine, nilionyesha katika kitabu hicho kwamba,kuna **Sura** au **Aya** nyingine ambazo wajuzi katika kusoma*Ruq'ya*wamezipendezesha kusomwa.

Katika kitabu hicho nilieleza, na tena katika hiki nimerudia kwamba, ukiwa unamsomea mgonjwa sehemu hizo,kunakua na mabadiliko ya ajabu unayoyaona . Nyingine katika hizo Aya ndizo hizi hapa chini:

1. SURAT AL- A'ARAAF: AYA 106-122.

﴿ قَالَ إِنْ كُنْتَ جِعْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ (١٠٦) فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِي تَعْبَانُ مُبِينٌ (١٠٧) وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِي بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ (١٠٨) قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ لِلنَّاظِرِينَ (١٠٨) قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ لِلنَّاظِرِينَ (١٠٨) قَالُوا أَرْجِهُ (١٠٩) يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ (١١٠) قَالُوا أَرْجِهُ وَأَحَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ (١١١) يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ

(۱۱۲) وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ (۱۱۲) قَالُوا يَامُوسَى إِمَّا أَنْ تَكُونَ خَنُ الْمُلْقِينَ (۱۱۵) قَالُوا يَامُوسَى إِمَّا أَنْ تَكُونَ خَنُ الْمُلْقِينَ (۱۱۵) قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقُوا سَحَرُوا تُلْقِي وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ خَنُ الْمُلْقِينَ (۱۱۵) قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقُوا سَحَرُوا تُلْقِي وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ خَنُ الْمُلْقِينَ (۱۱۵) قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقُوا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرٍ عَظِيمٍ (۱۱٦) وَأَوْحَيْنَا إِلَى أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرٍ عَظِيمٍ (۱۱۸) وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ (۱۱۷) فَوَقَعَ الْحُقُّ مُوسَى أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ (۱۱۷) فَوَقَعَ الْحُقُ وَبَطُلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (۱۱۸) فَعُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ (۱۲۹) وَوَالْقِيَ السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ (۱۲۹) فَعُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ (۱۲۹)

2. SURAT YNUS: AYA 79-82

3. SURAT TWAHA: AYA 65-69

﴿ قَالُوا يَامُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى (٦٥) قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالْهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُحَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى (٦٦) فَأَوْجَسَ إِلَّهُ وَعِصَيُّهُمْ يُحَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى (٦٦) فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى (٦٧) قُلْنَا لَا تَحَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى (٦٨) وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّكَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ

أَتَى (٦٩) فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى (٧٠) اللهِ مَارُونَ وَمُوسَى (٧٠) اللهِ مورة طه.

Aya hizo zilihakikishwa na wajuzi hawa hapa chini:

- 1. Shk.Abdullah Bin Baaz aliyekuwa Mufti wa Saudia katika kitabu chake'Al-Faawaa Al-Muta'alliqa bitwibb).
- 2. Shk.Dr. Muhammad Bin Sulaiman, katika kitabu chake 'Taf'siir al-Ush'r Al-Akhi'ir' Minal Qur'aanil-Kariim).
- 3. Shk.Saeed Bin Ali Bin Walif al-Qah'twani, katika kitabu chake (*Al-ILaaji bi-Rruqaa Minal Kitaabi wa Sunnah*).

Wajuzi hao wote watatu walikubaliana kwa sehemu hizo za Quran. Inaonekana Aya hizo zinausiwa kwa sababu zinahusu mashindano baina ya wachawi wa Firauni na Nabii Musa AS.

Aya nyingine zinazousiwa, ndizo hizi hapa chini:

1. SURAT AL-BAQARA: AYA 1-5

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ الْمُ (١) ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ (٢) الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْعَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمُّنَا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ (٣) وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ (٤) أُولَئِكَ عَلَى أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ (٤) أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَجِّمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (٥) ﴿ سورة البقرة.

2. SURAT AL-KAAFIRUUNA YOTE

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ قُلْ يَاأَيُّهَا الْكَافِرُونَ (١) لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ (٢) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ (٥) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ (٥) أَعْبُدُ (٥) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ (٥) لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ (٦) ﴿ سُورةِ الكافرونِ

3. SURAT A'ALI IMRAN: AYA 18-19

﴿ شَهِدَ اللّهُ أَنّهُ لَا إِلَهَ إِلّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلّا هُوَ الْعَلْمِ فَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلّهَ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ إِلّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحُكِيمُ (١٨) إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ اللّهِ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ الّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ اللّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ (١٩) ﴿ سورة آل عمران.

4. SURAT AL- A'ARAAF: AYA 29-32

وَّفُلْ أَمْرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ (٢٩) فَرِيقًا هَدَى وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَيْهِمُ الصَّلَالَةُ إِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَيْهِمُ الصَّلَالَةُ إِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ (٣٠) يَابَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا مُهْتَدُونَ (٣٠) قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ (٣١) قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعَنْهُ وَالطَّيِبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً لِعِبَادِهِ وَالطَّيِبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَعْمُ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ (٣٢) شَورة الأعراف. يَوْمُ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ (٣٢) شَورة الأعراف.

5. SURAT AL -RAH'MAN: AYA 33-34

﴿ يَامَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَيَامَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ (٣٣) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ (٣٣) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ (٣٤) ﴾. سورة الجن.

6. SURAT AL-HASH'R: AYA 21-24

﴿ لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ حَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ حَشْيَةِ اللهِ وَتِلْكَ الْأَمْتَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ (٢١) هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ (٢٢) هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُو الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ (٢٢) هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الجُبَّالُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ (٣٣) هُوَ اللَّهُ الْخُالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّلُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ (٣٣) هُوَ اللَّهُ الْخُالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّلُ الْمُعَنِيمُ الْمُعَلِيمُ اللَّهُ الْخُلْقُ الْمَارِئُ الْمُحَوْلُ اللهُ الْمُعَلِيمُ اللَّهُ الْمُعَلِيمُ اللهُ الْعَزِيزُ الْحُكِيمُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْخُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ لَهُ الْمُشَاءُ الْخُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ سُورة الحشر.

7. SURAT AL -SSWAAFFAAT: AYA 1-10 بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ وَالصَّافَّاتِ صَفًّا (١) فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا (٢) فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا (٣) إِنَّ إِلَّهُ وَالصَّافَّاتِ مَنْ الْمَشَارِقِ إِلْمَكُمْ لَوَاحِدٌ (٤) رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ إِلْمَكُمْ لَوَاحِدٌ (٤) وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ (٥) إِنَّا زَيَّنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ (٦) وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَا رِينَةٍ الْكَوَاكِ (٢) وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ (٧) لَا يَسَمَّعُونَ إِلَى الْمَلَإِ الْأَعْلَى وَيُقْذَفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ (٨)

دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ (٩) إِلَّا مَنْ حَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ تُقِبِّ (١٠) **﴿سُورة الصافات**.

8. SURAT AL-MU'UMINUUNA: AYA 115-118

﴿ أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا حَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ (١١٥) فَتَعَالَى اللهُ الْمَلِكُ الْحَقُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ (١١٦) وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللهُ الْمَلِكُ الْحَقُ لَا إِلَهَ إِلَا هُو رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ (١١٦) وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللهِ إِلْمَا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ اللهِ إِلْمَا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ اللهِ إِلَى اللهُ اللهُولِ اللهُ ا

9. SURAT AL-BAQARA: AYA 163-164

﴿ وَإِلَّا ثُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ (١٦٣) إِنَّ فِي حَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي بَحْرِي فِي الْبَحْرِ عِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ مَوْتِهَا وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ مِنَ اللَّهُ وَالسَّمَاءِ وَاللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ وَاللَّهُ وَالْلَالِ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَلَا لَهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَالْمُ وَاللَّهُ وَالْمُؤْمِ لَلْ اللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَالْلُكُولُ اللَّهُ وَى الْمُعْلَاقِ وَالْمُؤْمِ لَعُلُولُ اللَّهُ وَالْمُلُولُ اللَّهُ وَاللَّهُ وَالْمُ اللَّهُ وَالْمُعَالَّةُ وَالْمُ وَالْمُؤْمِ لَلْمُوالَّ وَلَيْعَالِي اللَّهُ وَالْمُ وَالِيْفِي الْمُؤْمِ لَلْكُومُ الْمُؤْمِ لَعُقِلُونَ وَالْمُعَالَاقُ وَالْمُؤْمِ لَلْكُومُ لِلْمُؤْمِ لَيْعُومُ الْمُؤْمِ لِلْلَّهُ وَالْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لَلْمُؤْمِ لَلْكُومُ لِلْمُؤْمِ لَلْمُؤْمِ لَلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْلِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْلِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُولُ لَالْمُؤْمِ لَلْمُؤْمِ لَلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لَلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لَلْمُؤْمِ لَالْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لَلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لَالْمُؤْمُ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِلِلْمُ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ لِلْمُؤْمِ

10. SURAT AL-AH'QAAF:AYA 29-32

﴿ وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا الْقَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا أَنْصِتُوا فَلَمَّا قَطْمِي وَلَّوْا إِلَى قَوْمِهِمْ مُنْذِرِينَ (٢٩) قَالُوا يَاقَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كَتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى كَتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى

طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ (٣٠) يَاقَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ (٣١) وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللّهِ فَلَيْسَ دُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ (٣١) وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللّهِ فَلَيْسَ مُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ مِعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ مِعْرة الأحقاف.

11. SURAT AL-JINN: AYA 1-9

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ قُلُ أُوحِيَ إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبّنا أَحَدًا (٢) وَأَنَّهُ تَعَالَى (١) يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبّنا أَحَدًا (٢) وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبّنا مَا اثَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا (٣) وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللهِ حَدُّ رَبّنا مَا اثَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا (٣) وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللهِ شَطَطًا (٤) وَأَنَّا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ تَقُولَ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللهِ كَذِبًا (٥) وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا (٦) كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْجِنِ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا (٦) وَأَنَّهُمْ ظُنُوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللهُ أَحَدًا (٧) وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا السَّمَاءَ وَهُجُدْنَاهَا مُلِيَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهُبًا (٨) وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِيَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهُبًا (٨) وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا (٩) ﴾. (سورة الجن).

12. Na Ayayoyote katika Qur'an inayozungumzia adhabu za moto.

Sehemu hizo zote ambazo nimezionyesha hapo juu, zilitayarishwa na Shk.Abdu- Salaam Waheed Baali katika kitabu chake '*Al-Wiqaayat, ukuraasa ya 72-75*'.

KUTUMIA AYA ZINAZOZUNGUMZIA 'UTULIVU' KATIKA KISOMO CYA RUO'YA

Katika kuongezea juu ya Aya zilizopo hapo juu ambazo zimehimizwa na wazuoni wetu, kuna zile ambazo nitataja ndani ya mlango huu. Tutatazama Aya za Quran zinazohusiana na utulivu.

Katika kitabu chenye anwani 'Madaariju Al-Saalikiina, 2/503', muandishi Imam Ibn Al-Qayyim al-Jauzi 691-751HJ ambaye alikua muanafunzi wa karibu sana wa Ibn Taymiyya 661-728 HJ, alisema:

"Pindi mambo (ya mmaradhi) yangekua mazito kwa Sheikul-Islaam Ibn Taymiyya, angesoma Aya zinazohusu utulivu, na Allah swt alizitaja katila sehemu sita ndani ya kitabu chake (Qur'an)".

Ibn al-Qayyim al-Jauzi...ambaye alikuwa mwanafunzi wa karibu sana na Ibn Taymiyya **661-728 HJ** alieleza katika kitabu chake hich hicho kuwa:

"Wakati fulani kipindi Sheikh Ibn Taymiyya alisibiwa na ugonjwa na kuumwa kutokana na athari ya ugonjwa huo mkali, aliwaambia jamaa zake waliohudhuria kumsomea Aya za utulivu, na hali yake kiafia ikanawiri sana na akaketi kama yule ambaye alikuwa haungui kutokana na chochote.... Ibn al-Qayyim al-Jauzi691-751HJ alihitimisha kuwa, yeye mwenyewe alijaribu kuzisoma Aya hizo zilizotajwa na akazipatakuwa zenye athari mno. Hivyo basi nawanasihi wenye kushugulika na kitendo hiki cha *Ruq'ya*, kuzisoma Aya hizi hapa chini zinazozungumzia utulivu:

1. SUURAT AL-BAQARA: AYA 40

﴿ وَقَالَ هُمُ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ التَّابُوْتُ فِيْهِ سَكِيْنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَبَكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِمَّا تَرَكَ ءَالُ مُوْسَى وَءَالُ هَارُوْنَ تَحْمِلُهُ الْمَلاَئِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَةً لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴾. (سُورَة البَقرَة: آية ٤٠).

2. SUURAT AL-TAUBA: AYA 26

﴿ ثُمُّ أَنْزَلَ الله سَكِيْنَتَهُ عَلَى رَسُوْلِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَأَنْزَلَ جُنُوْدًا لَمُ تَرَوْهَا وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَأَنْزَلَ جُنُوْدًا لَمُ تَرَوْهَا وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ ﴾. (سُورَة التَّوْبَة: آية ٢٦).

3. SUURAT AL-TAUBA: 40

﴿ إِلاَّ تَنْصُرُوْهُ فَقَدْ نَصَرَهُ الله إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ثَانِيْ اثْنَيْنِ إِذْ يَقُوْلُ لِصَاحِبِهِ لاَ تَحْرَنْ إِنَّ الله مَعَنَا، فَأَنْزَلَ الله سَكِيْنَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمَّ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَ اللهِ هِيَ الْعُلْيَا والله عَزِيْزُ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَ اللهِ هِيَ الْعُلْيَا والله عَزِيْزُ حَكِيْمٌ ﴿ . (سُوْرَة التَّوْبَة : آية ٤٠).

4. SUURAT AL-FAT'H: AYA 4

﴿ هُوَ الَّذِيْ أَنْزَلَ السَّكِيْنَةَ فِي قُلُوْبِ الْمُؤْمِنِيْنَ لِيَزْدَادُوْا لِمُمَّانًا مَّعَ إِمُّا غِمْ ، وللهِ جُنُوْدُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَكَانَ الله عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴾. (سورة الفَتح: آية ٤).

5. SUURAT AL-FAT'H: AYA 18

﴿ لَقَدْ رَضِيَ الله عَنِ الْمُؤْمِنيْنَ إِذْ يُبَايِعُوْنَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِيْ قُلُوْمِمِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِيْنَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيْبًا ﴾. (سُورَة الفَتح: آية قُلُوْمِمِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِيْنَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيْبًا ﴾. (سُورَة الفَتح: آية الله عَنِيمَا أَنْ السَّكِيْنَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيْبًا ﴾. (سُورَة الفَتح: آية الله عَنِيمَا اللهُ عَنْ اللهُ عَنِيمًا أَنْ اللهُ عَنْ اللهُ عَنْ اللهُ عَنْ اللهُ عَنْ اللهُ عَنْ اللهُ عَنِيمُ اللهُ عَنِيمُ اللهُ عَنْ اللهُ عَنِيمُ اللهُ عَنْ اللهُ عَنْ اللهُ عَنْ اللهُ عَنْ اللهُ عَنْ اللهُ عَنْ اللهُ عَنِيمُ اللهُ عَنْ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتُحَالَّا اللهُ عَنْ عَلَيْمِ مَنْ اللهُ عَنْ عَلَيْمُ عَلَيْمُ عَلَيْمُ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتُحَالَا عَلَيْهِمْ وَاللّهُ اللهُ عَنْ عَلَيْهِمْ عَلَيْكُولُ اللهُ عَنْ عَلَيْمُ عَلَيْمُ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ عَلَيْمُ اللهُ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْهِمْ عَلَيْكُمْ عَالْمُعُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُومُ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمُ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُومُ عَلَيْكُمْ عَلِيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ عَلَيْكُمْ

6. SUURAT AL-FAT'H 26

﴿إِذْ جَعَلَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِي قُلُوْهِمُ الْحَمِيَّةَ جَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ الله سَكِيْنَتَهُ عَلَى رَسُوْلِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقُوَى وَكَانُوْا أَحَقَّ بِهَا عَلَى رَسُوْلِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقُوَى وَكَانُوْا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَكَهَا وَكَانَ الله بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ﴿. (سُوْرَة الفَتح: آية ٢٦) .

DUA UNAZOMSOMEA MGONJWA ALIYE SHIKWA NA MAJINI

DUA NO. 1

"بِسْمِ اللهِ يُبْرِيْكَ، وَمِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيْكَ، وَمِنِ شَرِّ حَاسِدٍ، وَشَرِّ كُلِّ ذِيْ عَيْنِ". (رَوَاهُ مُسْلِمُ).

"BISMI-LLAAHI YUB'RIIKA, WA-MIN-KULLI DAAIN YASH'FIIKA, WA MIN SHARRI HAASIDIN". IZAA HASADA, WA SHARRI KULLI ZII AINI". (Imesimuliwa na Imam Muslim). "Mungu akuponye kwa jina lake, tena akuponye kila ugonjwa, akuponye ubaya wa mtu na husuda kama anakuwa amekuhusudu, tena akuponye kila ubaaya wa mtu na kijicho".

Dua hii, inapatikana katika 'Swahih Muslim', na ilisimuliwa na bibi Aisha RA.

DUA NO. 2

"BIS'MILLA" X 3. "AUUZU BI- LLAAHI WA QUD'RATIHI, MIN SHARRIB MAA AJIDU WA U-HAAZIRU". X 7 .

"Kwa jina la Allah (\times 3). Nnajikinga kwa Allah na kwa uwezo Wake, aniponye na chokihisi(mwilini) na nachokihofia \times 7".

Dua hiyo, inapatikana katika 'Swahih Muslim', na ilisimuliwa na Uthman bin Affaan RA.

Dua hiyo, wewe mgonjwa ndiye unajisomea wewe mwenyewe. Kama haujui kusoma, unapaswa kusomewa na Shekhe.

DUA NO. 3

" أَسْأَلُ اللهَ العَظِيْمَ، رَبَّ العَرْشِ العَظِيْمِ أَنْ يَشْفِيَكَ×7"

"AS'ALU-LLAAHAL-AZWIIM, RABBAL-AR'SHIL-AZWIIM, AN-YASH'FIYAKA X 7". "Namwomba Mwenyezi Mungu Mkuu, Mwenye arshi kubwa akuponye".

Dua hii inapatikana katika 'Sunan Abu Dauda', na ilisimuliwa na Ibn Abbas RA.

Dua hiyo, Mtume Muhammad (swalla Llahu alaihi wasallama) alisema hivi:

"Yeyote anayemtembelea mgonjwa kabla hajaifikia ajali yake, akamsomea mara saba, mgonjwa huyo Allah atamponya ugonjwa huo".

DUA NO. 4

"ALLAAHUMMA RABBA-NNAASI, AZ'HIBIL-BA'ASA,WASH'FI ANTA SHAAFI, LAA SHIFAA-A ILLAA SHIFAA'UKA, SHIFAA'AN LAA YUGAADIRU SAQ'MAA". Soma (Swahih Bukhar).

"E Bwana Mlezi wa binadamu, ondoa ubaya wote, tena uponye, kwa sababu Wewe ndiye Mwenye kuponya, hakuna ponyo isipokuwa kuponya kwako, kuponya ambako ha kuachi ugonjwa".

Dua hiyo inapatikana katika 'Swahih Bukhar', na ilisimuliwa na Anas bin Malik R.a.

Siku moja Swahaba Anas bin Malik RA alimtembelea Thabit RA akiwa mgonjwa, akamwambia hivi:

"Ewe! Ni kutibu kwa matibabu ya Mtume wa Mwenyezi Mungu (Allah)? Akasema ndiyo! (akamsomea Dua hiyo)".

DUA NO. 5

"BIS'MILLAAHI ARQ'IIKA, MIN-KULLI SHAY'IN YU'UZIIKA, WA MIN SHARRI KULLI NAF'SIN AU AINI HAASIDIN ALLAAHU YASH'FIIKA". Soma (Swahih Muslim).

"Kwa jina la Mwenyezi Mungu, nakutibu akuponye kinachokusumbua, na kila ubaya wa moyo au kila wa kijicho cha mtu wa husuda, Allah akuponye".

DUA NO. 6

"Ninajikinga katika maneno ya Allah yaliyotimia, aniponye kila shetan, na kila mdudu wa sumu, na kila kijicho kinachoumiza". Dua hii, inapatikana katika **'Swahih al-Bukhar'**.

Dua hii, wewe mwenyewe mgonjwa ndiye mwenye kujisomea.IwapoSheikh ataamua kumsomea mgonjwa, neno la kwanza humo 'Authu', linabadilika likawa 'Uithuka'.

DUA NO. 7

"أَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ وَشَرِّ عِبَادِه، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِيْنِ وَأَنْ يَخْضُرُوْنِ". (رَوَاهُ التِرْمِذِيُّ).

"A'UUZU BI-KALIMAATI-LLAAHI —TTAAMMAATI MIN-GADHABIHI WA IQAABIHI, WA SHARRI IBAADIHI, WA MIN HAMAZAATI-SHAY'TWAANI WA AN —YAH'DHURUUNI".Soma (Suna al-Tir'midhi).

"Najikinga katika maneno ya Mwenyezi Mungu yaliyotimia, aniponye uchungu wake,adhabu zake,ubaya wa waja wake, kuwasiwishiwa ma Sheita'n na kunikaribia".

Dua hio ilisimuliwa na Imam Tir'midhi katika kitabu chake 'Sunan Al-Tir'midhi'.

Dua hiyo, anajisomea mugonjwa. Labda kama Shiek ameamua kumsomea mgonjwa, anabadilisha maneno mawili pekee; na ndio haya:Badala ya kusoma 'Authu'-kwamba 'najikinga', ansoma 'Uithuka'-ina maana kwamba 'nakukinga'. Lakini akiwa mgonjwa ni mwa mke, unasema 'U-iizuki'.

Kingine unacho badilisha kwa Dua hio, ni neno la mwisho katika Dua hiyo linasomeka 'wa an yah'dhuruuni'. Linabadilika na kuwa 'wa an yah'dhuruuka'. Lakini akiwa mgonjwa ni mwana mke, inakuwa 'wa an yah'dhuruuki'.

DUA YA KUSOMEWA MAJINI WAKALI

Viumbe wa kijini kujifananisha na watu, kunazidiana nguvu na ujanja wa vita. Kuna jini ambaye anaweza kukusumbuwa ukashindwa kumtibu mgonjwa wako. Anaweza kuwa na nguvu nyingi, kama kukalia mkono wa mgonjwa ukawa kama nundu.

Jini kama huyu huweza hata kuwapiga watu makofi, mateke, kuuma, na wakati mwengine kupiga kelele. Anaweza hata kuzua uongo mfano wakiwa wamemtibu mwana mke, wanaweza kudai eti 'huyobwana amenibaka', ama 'amenifanya hivi na vile', kwa kumuaibisha Sheikhe!

Wakati mwengine ukijaribu kusoma Quran, hupiga kelele kusudi asiweze kuisikia, vile vile kama unavyoona wanavyomkimbia anaadhini kwa shetani kutotaka kuisikia sauti ya adhana. Dua yenyewe ni:

"أُعِيْذُكَ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّاتِ الَّتِيْ لاَ يُجَاوِزُهُنَّ بَرُّ وَلاَ فَاجِرٌ، مِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِيْهَا ، خَلَقَ وَبَرَأً وَذَرَأً، وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ، وَمَنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِيْهَا ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِيْهَا ، وَمِنْ شَرِّ مَا ذَرَأً فِي الأرْضِ وَمَنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا ، وَمِنْ شَرِّ فِتَنِ الليْلِ وَمَنْ شَرِّ مَا ذَرَأً فِي الأرْضِ وَمَنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا ، وَمِنْ شَرِّ فِتَنِ الليْلِ وَالنَّهَارِ ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إلاَّ طَارِقًا يَطْرُقُ كِنَيْرٍ يَا رَحْمَنُ" . (رَوَاهُ الإمَامُ أَحْمَدُ فِيْ مُسْنَدِهِ).

"U-II'ZUKA BI-KALIMAATI-LLAAHI-TTAAMMATI, ALLATII LAA YUJAAWIZUHUNNA BARRUN WA LAA FAAJIRUN, MIN SHARRI MAA KHALAQA WA BARAA WA ZARA-A, WA MIN SHARRI MAA YAN'ZILU MINA-SSAMAA-I, WA MIN SHARRI MAA YA'ARUJU FIIHAA, WA MIN SHARRI MAA ZARA-A FILAR'DHWI, WA MIN SHARRI MAA YAH'RUJU MIN'HAA, WA MIN SHARRI FITANI- LLAY'LI WANNAHAARI, WA MIN SHARRI KULLI TWAARIQIN ILLAA TWAARIQAN YATW'RUQU BI HAY'RIN YAA RAH'MAAN"

"Nakukinga na maneno ya Mwenyezi Mungu yaliyo kamilika,ambayo hayapiti mwema wala muovu, na shari ya alicho kiumba, na akakitengeneza na kukianzilisha, na shari ya kinachoteremka kutoka mbinguni, na shari ya kinacho panda huko, na shari ya kinacho sambaa ardhini, na shari ya inayotoka ndani yake, na shari ya fitna za usiku na za mchana, na shari ya kila mtu anayegonga usiku, ila anayegonga kwa kheri, Ewe Mwingi wa rehma". Soma 'Mus'nad Al-Imam Ahmad, 3:119".

'Mgongaji' anayesemwa hapo katika Dua, ni yule mtu anayegonga mlangoni kwako, au kwa mgonjwa kwa ubaya. Katika hawo wagongaji, kuna wazuri na wabaya. Hii Dua, unapomsomea mgonjwa wako, utakariri jinsi ilivyo, bila kubadilisha neno lolote.

Lakini utakapokuwa unajisomea, utabadilisha kwa neno la kwanza. Badala ya kusema '*U-ithuka*', unasema '*A-uthu*', Na akiwa mwana mke, badala ya kusema '*U- ihuka*', unasema '*U-ithuki*'.

Dua hizo nilizozitaja, zinafaa kwa kila ugonjwa. Mwenye kushambuliwa na majini afaa kuzisoma au aliyepigwa kijicho, au ugonjwa mwengine wowote hata ikiwa homa au kidonda.

Dua zilizobaka zinapatikana katika kitabu cha Sheikh Saeed bin Wah'fu al-Qah'twani kina choitwa (Al-Ilaaju Bi-Ruqaa).

Ukisoma dua hizo ambazo nimezionyesha, kwa uwezo wa Mwenyezi Mungu majini wanakimbia haraka kwa mwili wa mgonjwa.Kwa sababu ya uwezo wa Dua hizo, majini wanashindwa kuukimbia mwili, na huamua kumpanda mgonjwa kwenye ubongo wake.

Jini mshambulizi akiwa sio Mwislamu, utamwomba kusilimu. Allah akimjalia akasilimu, mwambie atafute majini wengine Waislamu akae nao.

Kuandamana naye, sio vizuri kwa sababu majini ni wadanganyifu sana. Jini anaweza kumwambia Shiekhe kwamba amesilimu kumbe anamdanganya akawa anaishi na shetani maisha yake yote. Masheikhe wetu wanafaa kukataza kitendo hiki, na kuwaonyesha Waislamu hatari ya kuishi na majini. Soma kitabu changu'Yanayompasa Mwisilamu Kujua Kabla Hajasomewa Ruq'ya'.

TENDE NI DAWA DHIDI YA MAJINI

Mtende ni mti ambao una matunda yenye baraka . Ndio maana Mwenyezi Mungu aliuweka katika Pepo (Jana). Mtu akishambuliwa na majini, anapaswa asubuhi kabla hajala chochote aanze kwa kula tende saba (7).

Mtume Muhammad (swalla Llahu alaihi wasallama) alisema hivi kuhusu tende:

'Mtu akiamka asubuhi akala tende saba, siku hiyo hakuna uchawi au sumu ambayo itamdhuru'.Soma(Swahih Bukhar).

Tende hizo zinafaa ziwe ni za mji wa Madina kama ilivyo kwenye Hadith sahihi. Soma (Swahih Bukhar 3: 168). Pamoja na hayo sina ushahidi wowote unaoonyesha

kwamba ni jinsi gani ya tende ndio muhimu, ama tende zenye kupandwa katika mji wa Madina!

Lakini aliyekuwa Mufti wa Saudia, marehemu **Shk. Abdullah bin Bazi** alipendekeza kuwa, tende zozote zinaweza kuliwa kama dawa. Soma kitabu (*al-Ilaaj Bi-Ruqaa*) kilichoandikwa na Shk. Qah'twani.

ASALI NI DAWA DHIDI YA MAJINI

Asali ni dawa, sio kwa mwenye kuvamiwa na majini pekee, lakini kwa kila ugonjwa mwingine. Allah aliyetukuka alisema katika Ouran takatifu:

"Na kutoka matumbo yao (nyuki) kinatoka kinywaji chenye rangi mbali mbali; ndani yake kina <u>MATIBABU</u> kwa wanadamu. Hakika haya ipo ishara kwa watu wanaofikiri".Soma (Surat An-Nah'l: Aya 69).

Nyuki hufyonza mimea tofauti, kwa kuwa kwenye mimea watu hutoa dawa, ina maana kwamba ukinywa asali, unakua umekunywa dawa nyingi zenye faida ya vitamini tofauti. Mtume Muhammad (swallah LLahu alaihi wasallama) alisema:

"Kutibiwa kupo kwa vitu vitatu, (kwa vitu hivyo vitatu kimo) kinywaji cha asali".Soma (Swahih Bukhari).

Kadhalika Mtume Muhammad (swalla Llahu alaihi wasallama) amesema katika Hadithi sahihi:

"Ikiwa kuna kheri yoyote katika dawa zenu, basi ni katika hizi tatu: Kunywa asali, au kupiga chuku, au kuchomwa moto". Imesimuliwa na Bukhari na Muslim.

Katika kitabu chake 'Al-Halaalu wal-Haraamu: 243', ambacho kilifasiriwa katika lugha ya Kiswahili na bwana Salim Muhammad Elhaji, na kikachapishwa na Wizara ya Wakfu na Mambo ya Kiislamu - (KUWAIT), mwandishi Dr.Usuf al-Qaradhawi alisema hivi kuhusu Hadithi hiyo:

"Aina hizi tatu tukizichunguza tutaona kuwa, kulingana na dawa za kisasa zinazotumika, zinakusanya zile <u>zakunywa</u>, na zile zinazotumika katika utabibu <u>waupasuaji</u>, na zile zinazotumika katika utabibu <u>wa spaki (umeme)".</u>

MAJI YA *'ZAMZAM'* NAYO NI DAWA DHIDI YA MAJINI

Kuna aina ya maji Allah ameweka baraka tena yana ponya ugonjwa. Maji hayo, Allah na Mtume wake Muhammad (swallah Llahu alaihi wasallama) ndio wanaostahili kutueleza, wala sio yeyote kwa kauli yake mwenyewe. Kwa kuwa shetan anapenda sana kujifananisha na Mwenyezi Mungu, aliweza kueapoteza watu wengi kwa kuwambia kwamba, kuna maji fulani yanayoponya ugonjwa fulani.

Hapa Uganda, watu wengi wanatumia maji ya mto (*kitagata*) kwa '*kujitibu*' ugonjwa wa aina nyingi, lakini huo ni upotovu dhahiri .

Kuhusiana na maji ya zamzam, Mtume Muhammad (swalah Llahu alaihi wasallama) alisema hivi:

"Hakika (maji ya zamzam) ni dawa ya ugonjwa". Soma Mus'nad al- Bazzaar).

Kwa kuwa Mtume Muhammad (*Swalla Llahu alaihi wasallama*) alisema ni dawa ya ugonjwa,inaonyesha wazi kwamba maji hayo yanaweza kumtibu mtu aliyeshikwa na majini.

Watu wengi wameyatumia nawakapata nafuu.Katika watu hao, ni tawapa mfano wa mtu mmoja, na ndiye Shk. Ibn al-Qayyim al-jauzi (691-796H. J).Katika kitabu chake kizuri 'Zaad Al-Ma'aad', alisema hivi:

"Mimi mwenyewe na watu wengine, nilijaribu kujitibu kwa maji ya zamzam kwa ugonjwa mwingi, kwa uwezo wa Mwenyezi Mungu nika pona".

HABBAT- SAUDA NI DAWA DHIDI YA MAJINI

Habbat -sauda ni dawa inayojulikana sana. Huuzwa kwenye misikiti na kila sehemu zinapouzwa dawa za Kiislamu. Unaweza kuzitatua mbegu zake au kusaga na kuzichanganya na maji. Maji hayo (*solution*) utayasomea *Sura* na *Aya* za Quran takatifu ambazo nimeziorodhesha hapo nyuma.

Nabii (*swalah Llahu llaihi wasallama*) alisema katika Hadith sahihi kwamba:

"Hakika katika Habbat Sauda kuna dawa ya kila ugonjwa isipokua mauti (kifo)". Soma (Bukhar) na (Muslim).

MAFUTA YA ZAITUNI NI DAWA YA MAJINI

Mti huo haupatikani hapa Afrikca Mashariki, ila utaupata katika inchi za Uarabuni. Mafuta ya matunda ya mti huo, yanapikwa mboga, kadhalika watu wengine wanajipaka kama mafuta ya mwili.

Allah amesema katika Qurani takatifu:

"Na mti utokao katika mlima wa Sinai, unatoa mafuta na kuwa kitoweo kwa walao". Soma (Surat Al- Mu'uminuuna : Aya 20).

Shk. Ali Muhsin Al-Barwani, katika Tafsiri yake ya Kiswahili *'Tarjumat al-Mun'takhab'*, alihakikisha kwamba mti huo katika Aya hii, ndio mzaituni. **Alisema hivi:**

"Aya hii tukufu inathibitisha kuwa mti wa zaituni ni miongoni mwa miti alizo mneemeshea Mwenyezi Mungu binaadamu......".

Mti huo unaitwa 'olive tree' kwa Kiingereza. Mtume Muhammad (Swalla Llahu alaihi wasallama) amesema kuhusu mti huwo:

"Mle mafuta ya mti wa zaituni tena mujipake mafuta yake, kwa sasabu mti huo una baraka". Soma (Sunan al-Tir'midhi).

MKUNAZI (SID'RI) NI DAWA YA MAJINI

Mti huu (*sid'ri*) kwa Kiswahili unaitwa *mkunazi*, na katika Kiingereza ukaitwa (*lote tree*). Mti huu majini hawaukaribii. Wajuzi wa Uislamu katika kusoma *Ru'qya*, ndio wamesema kwamba unatibu ugonjwa wa majini au uchawi.Mti huu,upo hapa duniani na pia huko mbiguni. Mti huo ni kama mtende au mzabibu.

Katika kitabu 'Fat'hul Haqqil Mubiin: 139', mwandishi aliandika hivi kwa ufupi:

"Twanga majani saba ya mti wa mkunazi (si'dri) yakiwa bado mabichi baina ya mawe mawili ama kitu chochote. Ukimaliza yaweke kwenye maji kiasi kinacho kutosha kuoga. Ni bora kuyasomea Aya za Ruq'ya. Utakunywa, kisha ya nayobaki utaumimiminia. Dawa hiyo ilijaribiwa kwa wagonjwa, na Mwenyezi Mungu akawaponya.Tena dawa hiyo ni nzuri sana hata kwa mtuambaye hawezi kumridhisha/kumtosheleza mke we".

Dawa hiyo, Waislamu wanaosafiri katika nchi za Kiarabu, ni vyema kuitafuta na kuinunua, na mti huu sio ule 'sedero' ya hapa Uganda.

Kwa kujengea hoja kwa dalili ya mti huo, nasema kuwa , kila mti unaojulikana kwamba unadhuru majini au uchawi, unapaswa kuchukuliwa kama dawa, kwa sababu nguvu hizo ambazo zinaponya, **Allah ndio amejalia.**

Hapa (Uganda) kuna mti unaitwa '*emmimbiri*' katika Lugha ya Kiganda. Mti huo ni sumu kwa sababu unawawua watu. Na hali kadhalika, kuna baadhi ya miti ambayo ni sumu kwa majini.Nawahusia Mashekhe wenzangu, ambao wana

shughulika na kazi yakusomea watu *ruq'ya*, wajitahidi sana kutafuta miti ambayo inatibu uchawi au ugonjwa wowote.

Anayetaka kujua zaidi kuhusu miti hiyo, asome kitabu changu **'Yanayompasa** *Muislamu kujua hajasomewa Ruq'ya'*.

USAFI UNAFUKUZA MAJINI

Katika kitabu *'Fat'hul Mu-iin'* ukurasa ya 142, mwandishi aliandika hivi kuhusu usafi:

"Kuoga, kujiweka msafi na kujipaka marashi, ni moja wapo katika vitu vinavyofukuza majini".

Hiyo sababu niya kweli sana, kwa sababu majini waharibifu wanapenda sana sehemu na mahala ambapo muna uchafu, tena Malaika wa Mwenyezi Mungu hawataki uchafu. Hii inamaanisha kwamba, mtu akiwa mchafu huwa amejifanya nyumba ya majini wabaya (**masheitani**), na Malaika ambao wangekusaidia kwa kufukuza majini washambulizi wanakutoroka.

KUJIKINGA KLJICHO

Katika kitabu changu kinachoitwa 'Yanayompasa Muislamu kujua hajasomewa Ruq'ya', nilionyesha ushahidi kutoka katika hadithi za Mtume Muhammad (swalah Llahu Alaihu wasallama) unaoonyesha kwamba kijicho kipo na kinashika na kudhuru watu-Mwenyezi Mungu akipenda. Niliahidi katika kitabu hicho kuonyesha namna yakujikinga kijicho, kwa sababu 'kujikinga ni bora kuliko kujitibu'.

Katika kitabu chake 'Badaa iu al-Fawaaid, 2/ 238-245', Shk.Ibn Al-Qayyim-Al Jauzi (691-756 H.J), alionyesha jinsi kumi anavyojikinga mtu na kujiepusha na kijicho, na aliandika hivi :

- 1. Kujilinda kwa Mwenyezi Mungu ili aweze kukulinda .(Hii inamaanisha kumtii nakujiepusha kumuasi au kutenda aliyeyokataza).
- 2. Kumtegemea Mwenyezi Mungu pekee, kwa sababu anayemtegemea, humfanyia mambo yake kuwa mepesi.
- **3.** Kutomuogopa mtu huyo na kutomfikiria sana.
- **4.** Kurejea kwa Mwenyezi Mungu kwa vitendo vyako vyema, na kutenda kila kitu kwa ajili yake pekee.
- **5.** Kusuburi, kuvumilia na kumnyamazia mtu huyo ambaye anakuhusudu. Usimwogobe wala usiweke kwa roho yako yale akufanyiyayo.
- **6.** Kutubu dhambi zako zote, kwa sababu mtenda dhambi Mwenyezi Mungu humkhidhili na humdalilisha.
- 7. Kutoa sadaka na kutendea watu wema, kwa sababu kwa njia hiyo huenda Mwenyezi Mungu akakuondolea ugonjwa huo wa kijicho.
- 8. Unapomjua anayekuhusudu, kaa naye kwa uzuri. Pamoja na kuwa hili jambo sio jepesi, lakini Mwenyezi Mungu atakusaidia dhidi ya ubaya na madhara ya mtu huyo.
- 9. Kumwomba Mwenyezi Mungu akukinge na husuda na watu wenye roho mbaya, sanasana kusoma 'Surat al-Falaq' pamoja na 'Surat al-Naas'.

KUOGA MAJI YA MTU ALIYEKUPIGA KIJICHO NI DAWA

Mtu akikupiga kijicho ukamfahamu, huyu aliyekupiga huaamrishwa ashike *udhu*, kisha yale maji aliyoyabakisha uyaoge mwili. Hiyo ndivyo jinsi moja katika jinsi nyingi za kujitibu kijicho.Mtu ambaye amepigwa kijicho akifanya hivyo, Mwenyezi Mungu anamponya hatari ya kijicho na hawezi kudhuriwa, *in -sha -Allah*.

Bibi Aisha (RA) mama ya Waumini amesema kwamba:

"Mtu alipokuwa anapiga mwenzake kijicho, alikuwa anaamurishwa kushika udhu, ili aliepigwa kijicho awoge katika maji hayo".Soma (Sunan Abu Dauda).

Mtume Muhammad (swalla Llahu Alaihi wasallama) alisema kwamba :

"Hakika kijicho kipo, na ikiwa kungelikuwepo kitu chochote kinachoweza kutangulia qadar ya Mwenyezi Mungu, kingelikuwa kijicho".Soma (Swahih Muslim)

.

Hadithi ambayo namalizia nayo kuhusu kuoga maji hayo, ni kisa cha Swahaba anayeitwa Sah'l bin Hanif (RA). Palikuwa bwana aliyekuwa anaitwa A'amir bin Rabii-ah aliyempiga kijicho alipomwona anaoga. Swahaba huyo alianguka chini akiwa hawezi hata kuongea. Mtume Muhammad (swalah Llahu alaihi wasallama) alipolielewa hivi, alituma mara moja Swahaba mwengine amuite. Alipokuja, Mtume Muhammad (swalah Llahu alaihi wasallama) alimlaumu sana akamwambia:

"اغْتَسِلْ لَهُ". (رَوَاهُ النِّسَائِيُّ).

Maana yake:

'(Nenda) uoge (kwenye maji)'. Soma (Tir'midhi).

Hadithi hiyo, inaonyesha kwamba, ukioga kwenye maji ya huyo aliyekupiga kijicho, moja kwa moja unapona **In-sha-Allah.**

Kuna watu wanaouliza namna ya kumjua mtu aliekupiga kijicho. Mtu yeyote anayetaka kujua na kuelewa zaidi mambo ya kijicho, na namna ya kumjuwa mtu aliekupiga kijicho, akisome kitabu changu 'Yanayompasa Mwislamu kujua kabla hajasomewa Ruq'ya'.

Katika kitabu hicho nilionyesha kwa urefu matokeo na asili ya kijicho, na pia nikaonyesha kisa cha A'amir bin Rabiiah aliyempiga kijicho Swahaba, Sah'l Bin Hanif (RA).

DUA UNAZOSOMA KUJIKINGA KUTOKANA KIJICHO

Mwanzo unafaa kufahamu kwamba, kusoma *Surat al-Falaq*, inahusiwa kwa sababu Aya ya mwisho inahusu kujikinga kwa Allah kutokana na ubaya wa hasidi anapohusudu, kwa sababu asili ya kijicho ni husda.Mtu hasidi ndiye hutamani kuondoa neema alizowapa Mwenyezi Mungu waja wake.

Katika 'Surat al-Falaq' inayosomwa kutokana na kijicho, unafaa kuongeza dua zifuatazo:

DUA NO. 1

"بِسْمِ اللهِ يُبْرِيْنِيْ، وَمِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيْنِيْ، وَمِنِ شَرِّ حَاسِدٍ، وَشَرِّ كُلِّ ذِيْ عَيْنِ" (رَوَاهُ مُسْلِمُ)

"BIS'MI LLAHI <u>YUB'RIINII</u>, WA MIN KULLI DAA-IN <u>YASH'FIINII</u>, WA MIN SHARRI HAASIDIN, WA SHARRI KULLI ZII AINI ".

"Mungu aniponye kwa jina lake, tena aniponye kila ugonjwa, aniponye ubaya wa mtu wa husuda kama anapokuwa amenihusudu, tena aniponye kila ubaaya wa mtu na kijicho".

Dua hiyo, inapatikana katika 'Swahih Muslim', ilisimuliwa na bibi Aisha RA.

DUA NO. 2

"BIS'MI LLAHI <u>AR'QII NAF'SII</u>, MIN KULLI SHAY'IN <u>YU'UZIINII</u>, WA-MIN SHARRI KULLI NAF'SIN, AU-AININ HAASIDIN ALLAAHU YASHFIINII".

"Kwa jina la Mwenyezi Mungu, najitibu aniponye kina chonisumbua, na kila ubaya wa moyo au kila kijicho cha mtu na husda, Allah aniponye" .

DUA NO. 3

"A'uuzu Bi-kalimaati Llaahi Ttaamma, Min Kulli Shay'twaanin Wa-Haammah Wa-Min Kulli <u>Ay'nin</u> Laammah ". Soma(Swahiih

"Ninajikinga katika maneno ya Allah yaliyotimia, aniponye kila shetan, na kila mdudu wa sumu, na kila kijicho kinachoniumiza".

Dua hiyo, inapatikana katika 'Swahih Al-Bukhar'.

Dua hiyo, utajisomea wewe mwenyewe mgonjwa.Iwapo Sheikh atakuwa mwenye kumsomea mgonjwa, neno la kwanza humo '*A-uuzu*', linabadilika likawa '*U-iizuka*'.Kwa ufupi hiyo ndiyo jinsi ya kujitibu kijicho na husda katika Uislamu

Pamoja na kuwa Dua hizo unazitumia kujitibu mwenyewe, lakini pia unaweza kuzitumia kwa kutibu mtu mwingine, na unasoma hivi:

"BIS'MI LLAAHI YUB'RIIKA, WA MIN KULLI DAA-IN YASH'FIIKA, WA MIN SHARRI HAASIDIN IZAA HASADA, WA SHARRI KULLI ZII AINI".

"Mungu akuponye kwa jina lake, tena akuponye kila ugonjwa, akuponye ubaya wa mtu na husuda kama anakuwa amekuhusudu, tena akuponye kila ubaaya wa mtu na kijicho".

Dua hiyo, inapatikana katika 'Swahih Muslim', na ilisimuliwa na bibi Aisha RA.

"BIS'MILLAAHI ARQ'IIKA, MIN-KULLI SHAY'IN YU'UZIIKA, WA MIN SHARRI KULLI NAF'SIN AU AINI HAASIDIN ALLAAHU YASH'FIIKA". Soma (Swahih Muslim).

"Kwa jina la Mwenyezi Mungu, nakutibu akuponye kinacchokusumbua, na kila ubaya wa moyo au kila kijicho cha mtu wa husuda, Allah akuponye".

"U-IIZUKA BI-KALIMAATI LLAAHI-TTAAMMA, MIN KULLI SHAY'TWANIN WA HAAMMAH WA MIN KULLI AY'NIN LAAMMAH". Soma (Swahiih Bukhar).

"Ninakukinga katika maneno ya Allah yaliyotimia, akuponye kila shet'an, na kila mdudu wa sumu, na kila kijicho kinachoumiza".

Dua hiyo, inapatikana katika 'Swahih Al-Bukhar'.

DUA ZINAZOHUSU KUJITIBU UGONJWA WOWOTE

Kuna Dua nyingine ambazo hazihusiani na kujitibu uchawi tu,bali pia lakini zikiwa zinatumiwa kutibu ugonjwa wa aina nyingine.Kwa kuwa kijicho pia ni ugonjwa, inakubaliwa kutumia dua hizo . Kwa mfano dua nambari 2, 3, 4 na 7 ambazo anasomewa mtu ambaye ameshikwa na majini. Hata hizo zilizopo hapo juu ambazo nilizozitaja kwamba zinatibu kijicho, unaweza kuzitumia kwa ugonjwa wowote.

Ukiwa unaelewa vizuri Kiarabu, utaona kuwa zinaweza kutumiwa kujitibu ugonjwa mwingine. Aidha, kuna Dua nyingine ambazo nimeacha, kama unazifahamu, hamna ubaya wowote kuzisoma. Ni lile lisemalwo kwamba mtu ambaye amekupiga kijicho unywe mkojo wake sio ukweli, kwa sababu hakuna kitu cha haramu ambacho kiliwekwa ndani yake dawa na Mwenyezi Mungu .

KWA NINI ALLAH WAKATI MWINGINE HAAJIBU DUA ZA WAJA WAKE?

Katika Qura'n tukufu, na katika Hadithi za Mtume Muhammad (swalla Llahu Alaihi wasallama), Mwenyezi Mungu alituamrisha kumwomba. Kumwomba Mwenyezi Mungu ni kumhakikishia kwamba, yeye yupo. Aidha kwa kumwomba tunakuwa tunamthibitishia kwamba katika vitu vyote, hakuna chenye nguvu nguvu na uwezo kumshinda. Aidha tunakuwa tumemhakikisha kwamba anasikia kinachoendelea hapa aridhini na huko mbinguni. Kwa kuwafurahisha waja wake ambao wawemwomba, Mwenyezi Mungu huwajibu Dua zao.

Lakini kutokana na Nabii Muhammad (swalla Llahu alaihi wasallama), Mwenyezi Mungu aliyetukuka anawajibu waja wake kwa jinsi tatu:

- 1. Kuna kipindi anakujibu kwa haraka.
- **2.** Kuna wakati unachomwomba akakikupa siku ya mwisho (*Akhera*).
- 3. Na kuna wakati Mwenyezi Mungu akaamua kuondoa shida nyingine ambayo haukumwoba. Hii ina maana kwamba, Allah alipo sema katika Qura'n tukufu: niombeni..... وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ" alikuwa kwa maana ya kutujibu huko kwa aina tatu. Maswahaba wa Mtume Muhammad (swalla Llahu alaihi wasallama) waliposikia maneno hayo, valiwazidisha nguvu kwa kumwomba Mwenyezi Mungu.Walimwambia Mtume Muhamad (swalla Llahu alaiha wasallama): '.....kama ndio hivyo, tunaenda kuzidi sana (kumwomba Allah)'. Soma Sunan al-Tir'midhi: 5/566). Pamoja na kuwa Allah alituahidi kutujibu pindi tumwombapo, hata hivyo, kuna kipindi hatujibu.Hii hutokea kutokana na sababu zifuatazo:
 - ❖ Kumwomba Mwenyezi Mungu wakati huo huo unaomba wengine ambao siyo Yeye, ukawa unamshirikisha katika *ibaada* ya Dua.
 - Kujiombea mabaya, kama kumwomba Mwenyezi Mungu akuue kwa sababu ya shida inayokukumba.
 - Kumwombea mwenzako ubaya wakati hana ubaya wowote amekufanyia, kwa sababu hata kama amekufanyia ubaya unafaa kumsamehe.

- ❖ Kuomba kitu ambacho ni haramu katika dini. Kwa mfano mtu kumwomba Mwenyezi Mungu awezeshe kutekeleza hila zako mbaya, mathalan kufanikiwa katika kuiba au kuzini.
- Kuomba ukisema ,'Allah! nipe kitu fulani kama unapenda'.
- Kumwomba Mwenyezi Mungu shingo upande ; ukiwa unasema, lakini kwa ukweli Allah atanijibu au hatanijibu?!
- Kuomba kama moyo wako na akili zako hazipo kwa hicho unachokiomba.
- ❖ Kuomba leo, kesho na kesho kutwa baadaye ukaacha, kwa sababu unaona haupati majibu.
- ❖ Kula, kunywa na kuvaa vitu vya haramu.
- Kuomba ukiwa unataka upate unachokiomba mara moja.
- Kuomba kitu ambacho Mwenyezi Mungu amehukumu kuwa hawezi kukibadilisha.
- ❖ Kuomba ukiwa unaimba, au maombi ambayo yanatofautiana na maombi ya Kiisilamu.
- ❖ Kuomba ukiwa unapiga kelele kwa sauti ya juu kama unayemwomba hasisikii.
- Kuomba wakati unapiga miunzi na makofi, kwa sababu maombi ya namna hii ya Manasara, Mayahudi na Washirikina.

Hizo ndizo sababu Allah hukataa kukujibu Dua zako. Kwa hivyo, kama haukujibiwa, unafaa uangalie katika sababu hizo. Ukipata hakuna hata moja, basi jua kwamba Mwenyezi Mungu atakujibu katika sababu zile tatu Mtume Muhammad (swallah Llaahu alaihi wasallama) alizozungumizia katika Hadith.Kumbuka wakati huo, huwa unakuwa wakati ya majaribio ambao unafaa kuvumilia na kusubirishana.

HITIMISHO

Kitabu changu kinachohusu kutibu uchawi na kijicho, husda pamoja na magonjwa mengine, nimekihitimisha hapa. Kwa uwezo wangu mdogo, nadhani nimejitahidi kufafanua kwa ufupi mambo mengi muhimu yanayohusu kujitibu uchawi, pamoja na kuorozhesha Dua zizosomwa kuhusiana na kadhia hiyo.

Kwa kutaka kufupisha kitabu hiki, nimeamua kuziacha Dua nyingine,mwenye kuzifahamu anafaa kuzisoma katika tiba.

Nawausia ndugu zangu Waislamu kuwa, msikubali kutibiwa na *Wapiga ramli*, *Wagangawa jadi*, *Manasara*, *Mayahudi* na *Washirikina*. Nawahakikishia kwamba Allah aliyetukuka atawajibu maombi yenu Dua ambazo nimeandika katika kitabu hiki.

Namwomba Mwenyezi Mungu, Mwenye uwezo mwingi, aliyeziinua mbingu bila ya nguzo tunazoziona, aliyeshika ardhi hii na milima isitutingishe, namwomba anisamehe madhambi yangu yote. Namuomba Mwenyezi Mungu ambaye hakuzaa wala hakuzaliwa, aniwekee baraka katika kitabu hiki, akifanye *elimu* itakayonifaa baada ya kufa.

Namwomba Mwenyezi Mungu, amwitikie mja wake ambaye atatumia Dua ambazo nimeziweka katika kitabu hiki, na nyingine ambazo sikuzitaja. Namwomba Mwenyezi Mungu, anisamehe kwa chochote ambacho nimeteleza humu, kwa sababu utukufu ni wake pekee, Mwenye kufanya yaliyo nyooka. *AMIINA*.

Nuuhu Uthman Abu Najibah 5/11/2021

KUHUSU MMWANDISHI

- 1) Mwandishi, Nuhu Uthman (Abu Najiibah) 'Kibuuka' alizaliwa mwaka 1965, katika kijiji cha Kanika, wilaya ya Kalungu.
- 2) Wazazi wake ni marehemu, Sheikh Uthman Bashir 'Mukasa' na bibi Sarah Kyamummi.

ALIHUDHURIA SHULE ZIFUATAZO:

- Kikukumbi Muslim Primary School, Kalungu District.
- Kabukunge Demonstration School, Kalungu District.
- Kabigi Islamic Institute, Bukomansimbi District.
- Qur'tubah Islamic Institute (Kuwait).
- Imam Muhammad Bin Saudi University (UAE).
- Hii sasa ni mhubiri huru anayepatikana Kampala (Uganda).